

Wegwijzer archeologie voor scholen

Wow! Een opgraving bij mijn school!

Stel je voor: je bent op weg naar school en ineens zie je allerlei mensen die met graafmachines en rood-witte linten aan de slag gaan. Het lijkt alsof ze iets aan het opgraven zijn. Maar wat? De leerkracht op school weet ook geen antwoord op die vraag.

De mensen met de rood-witte linten doen op hun beurt gewoon hun werk en hebben geen idee van de nieuwsgierige kinderen die misschien wel meer willen weten over archeologie. Hoe kunnen deze doelgroepen elkaar vinden? En hoe weet je welke partijen je moet benaderen om contact te leggen?

Deze wegwijzer helpt je daarbij!

Waarom deze wegwijzer?

Archeologie is voor veel mensen een onbekend maar ook spannend onderwerp. Het gaat namelijk over dat wat zich in de grond bevindt.

Door een opgraving wordt het onzichtbare zichtbaar gemaakt en ontstaat een verhaal over je eigen omgeving. Zo leer je niet alleen meer over de plaats waar je woont, maar ook over het leven van toen en nu, het landschap en de mensen die er woonden.

Als er een opgraving in de buurt plaatsvindt, kun je van dichtbij archeologen aan het werk zien. Een unieke ervaring. Geen geschiedenis uit een boekje, maar met de voeten in de klei!

Voor wie is deze wegwijzer bedoeld?

Directie en leerkrachten van het basisonderwijs (groep 5-8)

Handige websites:

- www.awn-archeologie.nl
- www.archeologieopschool.nl
- www.landschaperfgoedutrecht.nl/ik-wil-leren
- www.archeologischdepotutrecht.nl

Stappenplan voor scholen

Archeologische opgravingen

Stap 1: Er vindt een opgraving plaats in de buurt van mijn school

Hoe kom ik erachter wat er wordt opgegraven en wie ik kan benaderen?

- Informeer bij de gemeente wat er voor opgraving wordt gedaan, en door wie deze wordt uitgevoerd. Vraag hiervoor naar de ambtenaar die verantwoordelijk is voor archeologie, monumenten of erfgoed, of anders via de afdeling communicatie. Krijg je geen contact? Steek dan in bij de verantwoordelijk wethouder.
- Leg contact met de opgraver om te vragen of er mogelijkheid is voor bezoek en wat de voorwaarden zijn.
- Neem eventueel contact op met de lokale vrijwilligersvereniging archeologie (AWN) voor aanvullende informatie en tips.
- Wijs alle partijen ook op de [Wegwijzer archeologie](#), die is er ook voor hen!

Stap 3: Ik wil graag alles over dit bezoek delen

Hoe zit het met communicatie en het delen via social media?

- Vraag van tevoren toestemming aan de aanwezige archeologen voor het maken, plaatsen en delen van foto's.
- Pers aanwezig? Geef dan ook zelf aan welke leerlingen niet gefotografeerd mogen worden.
- Doe verslag van het bezoek in de schoolnieuwsbrief.

Stap 2: Er gaat een schoolklas bij een opgraving kijken

Hoe bereid je je als school voor op het bezoek aan een archeologieput?

- Vertel in de klas wat een archeoloog is, wat die doet en waarom. Vragen en antwoorden vind je op de volgende pagina.
- Indien het tijdvak of onderwerp van de opgraving bekend is, zorg je dat je van tevoren met de leerlingen informatie hebt opgezocht en vragen hebt voorbereid.
- Licht de leerlingen van tevoren goed in over de regels bij bezoek aan de put. Die regels vind je op de volgende pagina.

Stap 4: Ik ben enthousiast geworden, ik wil meer weten

Waar kan ik meer informatie vinden en me verder verdiepen in dit onderwerp?

- Bekijk afleveringen van Het Klokhuis en/of SchoolTV over dit onderwerp. Zie www.hetklokhuis.nl/onderwerp/archeologie
- Zoek contact met de lokale AWN-afdeling voor aanvullende informatie en verdere tips omtrent archeologie en educatie.
- Vraag aan je lokale erfgoedinstelling (museum, historische vereniging, archief) of zij aanvullende informatie en/of lessen hebben.
- Ga aan de slag met concrete erfgoedlessen via: leerkrachten.kunstcentraal.nl/lesmateriaal/erfgoed-doen

Landschap+
Erfgoed Utrecht

Deze wegwijzer is een initiatief van [Landschap Erfgoed Utrecht](#) i.s.m. [AWN Nederland](#) en is vrij te gebruiken onder licentie van [Creative Commons 4](#). De wegwijzer is te vinden op www.landschaperfgoedutrecht.nl.

Heb je een verbetervoorstel, tip, compliment of suggestie? Stuur [ons](#) dan een berichtje!

Vragen over archeologie

Wat doet een archeoloog?

Een archeoloog onderzoekt sporen in de grond van mensen die vroeger leefden, beschrijft deze sporen en zoekt uit hoe ze in de geschiedenis passen. Zo kunnen we meer te weten komen over het leven in die tijd.

Bekijk bijvoorbeeld het filmpje 'Speuren naar sporen' van archeoloog Emile Eimerman:

<https://vimeo.com/423140471>

Hoe ziet een opgraving eruit?

Een opgraving ziet eruit als een grote brede put met daarin sporen en resten van mensen die daar vroeger woonden. De archeologen zijn daarin aan het werk: ze kijken naar verkleuringen in de grond en graven vondsten op. Ze maken foto's en meten alle sporen op met een meetapparaat dat in verbinding staat met een satelliet.

Wat vinden archeologen in de grond?

Archeologen zijn op zoek naar alles wat mensen vroeger hebben achtergelaten. Dit kunnen scherven zijn, maar ook voorwerpen van vuursteen, afgekloven botten of houtskool. Aan verkleuringen in de grond kan de archeoloog zien waar vroeger bijvoorbeeld palen stonden van een huis, van een afvalkuil of waar een waterput lag.

Ben jij benieuwd wat er al eerder bij jou in de buurt is opgegraven? Neem dan eens een kijkje op www.archeologischdepotutrecht.nl

Naar de opgraving

Tijdens het bezoek

Bespreek de volgende regels met de leerlingen:

- Blijf bij elkaar en bij je begeleider en loop niet zomaar zonder toezicht het terrein op.
- Blijf achter de linten staan, volg de aanwijzingen op van de archeoloog en betreed niet zomaar de put.
- Raak niets zomaar aan, tenzij je toestemming voor hebt gekregen. Heb je iets op de grond gevonden? Vraag dan eerst of je het mee mag nemen.
- Draag dichte, liefst schoenen - dus géén slippers!

Vóór het bezoek

- Zorg dat leerlingen weten waar zij naartoe gaan en dat ze weten te vertellen wat archeologen doen. Laat ze daarnaast enkele vragen bedenken die ze kunnen stellen aan de archeoloog.
- Bespreek van tevoren hoeveel begeleiders gewenst zijn om mee te nemen.

Na het bezoek

Bespreek na afloop het bezoek aan de opgraving na. Was het zoals de leerlingen hadden gedacht of was het heel anders? Wat was het leukst en wat was minder? Wat weten ze nog meer te vertellen? Wat gebeurt er verder mee?